

PILONUL I. TRANZIȚIA VERDE

COMPONENTA C2: Păduri și protecția biodiversității

1. Descrierea componentei:

Domeniul de interes: Păduri și biodiversitate

Obiectivul:

Armonizarea practicilor de management forestier cu cele privind conservarea biodiversității și protejarea mediului în contextul generat de Pactul Verde European și asigurarea tranziției către o Europă neutră din punct de vedere climatic prin crearea de noi suprafețe acoperite cu păduri și refacerea habitatelor degradate.

Reforme:

R1. Reforma sistemului de management și a celui privind guvernanța în domeniul forestier prin dezvoltarea unei noi Strategii forestiere naționale și a legislației subsecvente

Pentru investițiile aferente R1. este prevăzută o alocare de 803 mil. euro din care: 730 mil. euro pentru I1, 50 mil. euro pentru I2., 22 mil. euro pentru I5. și 1 mil. euro sprijin pentru realizarea reformei.

R.2 – Reforma sistemului de management al ariilor naturale protejate în vederea implementării coerente și eficiente a Strategiei europene privind biodiversitatea

Pentru investițiile aferente reformei 2 este prevăzută o alocare de 370 mil. euro din care: 125 de mil. euro pentru I3. și 245 mil. euro pentru I4.

Investiții

Păduri

I1. Campania națională de împădurire și reîmpădurire, inclusiv păduri urbane

I2. Dezvoltarea de capacități moderne de producere a materialului forestier de reproducere

I5. Sisteme integrate de reducere a riscurilor generate de viituri torențiale în bazinele forestiere expuse unor astfel de fenomene

Biodiversitate

I3. – Actualizarea planurilor de management aprobate și identificarea zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030

I4. – Investiții integrate de reconstrucție ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă

Buget: 1.173 mil. euro, din care solicitat în cadrul PNRR: 1.173 mil. euro. Valorile din prezenta componentă nu includ TVA.

2. Provocări:

a) Provocări principale:

Sectorul Păduri

Principalele provocări de mediu semnalate în Rapoartele specifice de țară pentru România și pe care prezenta componentă încearcă să le adreseze sunt următoarele:

Exploatarea ilegală a pădurilor

O problemă recurentă, care duce la reducerea capacității naturale de captare a dioxidului de carbon a pădurilor, la pierderea semnificativă a biodiversității, la creșterea riscurilor de dezastre și la o pierdere economică de aproximativ 6 miliarde EUR/an este exploatarea ilegală intensivă a pădurilor românești.

În ceea ce privește combaterea tăierilor ilegale, sistemul actual de control s-a dovedit inefficient, deși s-au făcut și continuă să se facă investiții în arhitectura Sistemul de Urmărire a Materialelor lemnoase (SUMAL). De asemenea, implementarea Regulamentului European privind Lemnul (EU Timber Regulation) este departe de a fi satisfăcătoare, ceea ce rezultă și din dosarul de infringement deschis de către Comisia Europeană pe acest subiect.

Definiția tăierilor ilegale în contextul EUTR este complexă și include și prevederile legislației de mediu aferente sectorului forestier, precum și pe cele legate de comercializarea lemnului.

Astfel, pe lângă actualizarea permanentă a sistemului de trasabilitate a lemnului din România (SUMAL 2.0), este necesară o abordare integrată a principalelor cauze care determină un nivel crescut al tăierilor ilegale, ceea ce presupune intervenții în reconfigurarea întregului sistem de control al activităților ilegale din păduri, pornind de la modificarea legislației aferente, îmbunătățirea performanței Gărzilor forestiere, concentrarea controlului la prima punere pe piață a lemnului și în zone de risc determinate pe criterii obiective și transparente, modernizarea sistemului de valorificare a masei lemnoase, transparentizarea activității de control, asigurarea necesarului foarte mare de lemn de foc pentru comunitățile dependente de această sursă de energie, pe căi legale. Pentru combaterea mai eficientă a tăierilor ilegale, legislația va fi modificată prin introducerea unui sistem de penalizare mai sever și mai descurajant pentru companiile care încalcă legea. În plus, monitorizarea activităților forestiere va fi efectuată utilizând tehnici avansate de supraveghere (imagini din satelit, monitorizare video, scanare LIDAR). Investiția digitală propusă va fi finanțată în cadrul componentei digitale a PNRR.

Poluare atmosferică accentuată, dezastre naturale provocate de schimbările climatice

România înregistrează întârzieri în ceea ce privește măsurile de adaptare la schimbările climatice, prevenirea inundațiilor și a altor pericole naturale. Una dintre cele mai mari probleme este legată de calitatea aerului care este foarte scăzută în special în aglomerările urbane iar poluarea atmosferică continuă să aibă un impact semnificativ asupra sănătății. Nevoile de investiții prioritare ale României pentru adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor și, în special pentru a pune în aplicare strategii de prevenire a riscurilor și a aborda riscurile legate de schimbările climatice și riscurile naturale (inundații, secetă, incendii forestiere, alunecări de teren, cutremure) au fost identificate conform priorităților stabilite la nivel național și în cadrul coordonării și cooperării transfrontaliere și transnaționale.

Există în continuare decalaje importante în atingerea obiectivelor UE în ceea ce privește menținerea biodiversității, refacerea zonelor afectate din punct de vedere ecologic și reducerea poluării, în special în zonele foarte sensibile. S-au identificat nevoile de investiții prioritare pentru a consolida biodiversitatea, infrastructurile verzi în mediul urban și a reduce poluarea și, în special pentru a sprijini refacerea ecologică și crearea de noi spații municipale verzi în contextul obiectivelor de reducere a emisiilor.

În acest context, sunt necesare investiții pentru creșterea capacității de stocare a carbonului în special în zone cu deficit de pădure și care sunt afectate de deșertificare, ariditate, eroziunea solului sau alte fenomene de degradare ale terenurilor. Această măsură vizează îmbunătățirea performanței de mediu generale a exploatației agricole, în special în ceea ce privește biodiversitatea, îmbunătățirea calității solului și a apei, conservarea peisajului și îndeplinirea obiectivelor de reducere a efectelor schimbărilor climatice. De asemenea, este importantă sprijinirea proprietarilor de mici dimensiuni pentru implementarea de măsuri silvotecnice cu caracter investițional vitale pentru creșterea stabilității arboretelor și a gradului de stocare a carbonului.

O altă provocare cu care România se confruntă este poluarea aerului din marile aglomerări urbane, care este și subiect de infringement. Una dintre soluțiile bazate pe natură (nature-based solutions) prevăzute de acest plan este înființarea de păduri urbane care pot îmbogăți spațiile verzi actuale insuficiente ca suprafață și diversitate. Aceste păduri urbane se vor înființa folosind o mare diversitate de arbori și arbuști din specii native și vor avea densități mari astfel încât să se constituie în “plămâni verzi” care vor aduce beneficii multiple cum sunt purificarea aerului, reducerea zgomotului, stocarea carbonului, reducerea temperaturii aerului, reducerea anxietății și implicit a sănătății publice.

Dificultăți privind implementarea proiectelor de împădurire și măsuri concrete pentru depășirea blocajelor care au afectat submăsura 8.1 din PNDR și împădurirea terenurilor degradate

O altă problemă majoră o reprezintă distribuția pădurii pe forme de relief, în regiunea de câmpie, pădurea ocupând doar 5,2% din suprafața (IFN), acest fapt generând atât o serie de riscuri de mediu cum ar fi deșertificarea cât și diminuarea capacității ecosistemelor terestre de a combate poluarea atmosferică și la adaptarea față de schimbările climatice.

Pe lângă suprafața mică acoperită cu pădure în zona de câmpie, în România aproximativ 2% din suprafață este ocupată cu terenuri degradate (498.773 ha). La aceasta se adaugă și suprafețe de pădure incluse în fond forestier care nu sunt regenerate sau care sunt regenerate necorespunzător.

În cvasi-majoritate, lucrările de regenerare s-au făcut în fondul forestier național, mai puțin de 200 de hectare (media ultimilor ani) reprezentând împăduriri pe terenuri din afara fondului forestier (terenuri degradate, perdele forestiere). În prezent, există posibilitatea de a atrage fonduri europene prin intermediul Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA), prin Submăsura 8.1

(Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite), dar care din păcate s-a dovedit a avea rezultate mai degrabă modeste (1266 ha împădurite) în cei 4 ani de când a fost implementată.

Cauzele acestui progres limitat sunt în principal legate de faptul că procesul de identificare și delimitare a terenurilor degradate devenite inapte pentru agricultură, dar care pot fi ameliorate prin împădurire, desfășurat de comisiile de specialiști de la nivelul unităților administrativ-teritoriale a fost blocat de următoarele situații:

- lipsa dezbaterilor succesoriale;

- moștenitori care sunt plecați din localitate sau din țară, iar terenurile respective sunt utilizate/deținute de către moștenitorii prezenți în localitate;

- documente de proprietate emise pe numele mai multor persoane (moștenitori ai unor autori) care nu au ieșit din indiviziune și terenurile sunt utilizate/deținute doar de cei aflați în localitate;

- realizarea cadastrului sistematic la nivelul unităților administrativ-teritoriale, prin care s-au eliberat cărți funciare pe numele autorilor, neexistând dezbateri succesoriale, iar terenurile sunt utilizate de către o parte din succesori.

Pentru a depăși blocajele identificate până în prezent la implementarea submăsurii 8.1 din PNDR au fost identificate actele normative care necesită modificări și au fost demarate procedurile de modificare a legislației în domeniu. Astfel, cele mai importante modificări avute în vedere vizează modificarea și completarea *Regulamentului privind stabilirea grupelor de terenuri care intră în perimetrele de ameliorare, funcționarea și atribuțiile comisiilor de specialiști, constituite pentru delimitarea perimetrelor de ameliorare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1257/2011.*

Modificarea Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1257/2011 va permite ca acordul pentru împădurirea terenului să poată să fie exprimat și de către utilizatorul/deținătorul acestuia în cazul în care proprietarul este decedat sau de către cel puțin unul dintre proprietarii aflați în indiviziune.

De asemenea, a fost elaborat proiectul de memorandum privind cooperarea interministerială pentru reducerea efectului schimbărilor climatice și creșterea stocării carbonului pe termen lung, prin împăduriri și realizarea de suprafețe cu vegetație forestieră pe terenuri agricole.

Acest memorandum va fi avizat de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Dezvoltării Lucrărilor Publice și Administrației, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene și Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, la propunerea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor și aprobat de Primul Ministru.

În general, la nivel legislativ, prevederile actuale urmăresc o gestionare uniformă a fondului forestier național indiferent de forma de proprietate, bazate pe reglementări excesive și instrumente de comandă și control, care sunt la un nivel restrictiv ridicat comparativ cu reglementările din alte țări europene. Aceste instrumente conduc la o birocrație excesivă și o eficiență administrativă scăzută, în absența unor instrumente de sprijin care să adreseze gestionarea proprietăților private și în special a celor de mici dimensiuni.

Inclusiv recomandările specifice privind sectorul agricol menționează unele aspecte care se doresc a fi adresate prin prezentele intervenții și anume reducerea vulnerabilității veniturilor fermierilor față de factorii externi, inclusiv față de schimbările climatice, prin sprijinirea: practicilor de gestionare agricolă durabilă (semănat direct în miriște, lucrări în benzi, în special pe pante, rotația culturilor

utilizând culturi de leguminoase furajere); utilizării instrumentelor de gestionare a riscurilor; investițiilor în tehnologii noi; plantării de păduri și creării de suprafețe împădurite (inclusiv centuri agroforestiere și elemente de peisaj lemnoase), în special în câmpie, precum și sprijinirea activităților de informare, formare și consiliere, în conformitate cu cerințele specifice, cu privire la cele mai bune practici agricole, soiurile utilizate sau economisirea apei.

Capacitate insuficientă de intervenție în arborete afectate de factori destabilizatori

Potrivit statisticilor Romsilva, în perioada 2017 – 2020, s-a înregistrat un volum de lemn afectat de vânt puternic și căderi abundente de zăpadă de aprox. 4 milioane de metri cubi. Având în vedere scenariile climatice IPCC, este probabil ca pădurile din România să fie din ce în ce mai afectate de fenomene meteorologice extreme. În același timp, în ultimii ani, pădurile sunt din ce în ce mai afectate și de fenomene de uscare generate de factori abiotici și biotici, cum sunt gândacii de scoarță, lipsa precipitațiilor, creșterea temperaturilor, etc. În acest context, este necesară intervenția eficientă și coordonată în vederea extragerii la timp a materialului lemnos afectat pentru protejarea sănătății pădurii și evitarea deprecierei calitative a lemnului, dar și pentru facilitarea reconstruirii ecologice la timp a acestor ecosisteme forestiere.

Biodiversitatea

Nevoia de actualizare și completare a cadrului strategic

La nivelul anului 2019, erau aprobate de MMAP un număr de 240 de planuri de management care vizau 284 de situri Natura 2000 dintr-un total de 606 situri. Cele 240 de planuri de management aprobate au fost elaborate în cadrul POS Mediu 2007 – 2013 înainte de adoptarea *Ghidului de elaborare a planurilor de management* (OM 304/2018). Având în vedere faptul că, după cum se arată și în scrisoarea ARES 3451981/27.05.2019, este imperativă intensificarea eforturilor pentru elaborarea documentelor strategice necesare unui management eficient al ariilor naturale protejate, la nivelul Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate (ANANP) a fost identificată nevoia de actualizare a datelor aferente habitatelor și speciilor și a obiectivelor specifice de conservare din planurile de management în conformitate cu prevederile OM 304/2018. Ulterior, în anul 2020, la nivel național a fost creat un cadru metodologic pentru detalierea obiectivelor specifice de conservare pentru specii și habitate cuprinse în planuri de management anterior aprobate în strânsă colaborare cu serviciile de specialitate ale Comisiei Europene. Astfel, în prezent, un obiectiv prioritar de management conservativ este acela de completare a *Ghidului de elaborare a planurilor de management* în conformitate cu noul cadru metodologic agreeat cu CE în 2020 și utilizat pentru evaluarea impactului potențial al unor proiecte de infrastructură asupra biodiversității.

Pentru o abordare unitară la nivel de management conservativ, *Ghidul actualizat de elaborare a planurilor de management* va fi utilizat atât pentru actualizarea planurilor de management aprobate cât și pentru planurile de management aflate în curs de elaborare sau în pregătire pentru elaborare cu finanțare din POIM 2014 – 2020 care vizează siturile fără plan de management.

O altă provocare majoră este legată de nivelul scăzut de implementare a măsurilor active de conservare prevăzute în planurile de management aprobate în special în ceea ce privește reconstrucția ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă. Zonele identificate ca prioritare pentru intervențiile de menținere și îmbunătățire a stării de conservare în următorii 5 ani sunt acele zone pentru care sunt detaliate obiectivele specifice de conservare în conformitate cu metodologia agreeată cu serviciile Comisiei începând cu anul 2020. Acestor zone prioritare li se adaugă habitatele forestiere incluse în rețeaua Natura 2000 vizate de investiția I.2 și

măsurile aferente gestionării faunei de interes cinegetic ca factor suport pentru speciile și habitatele protejate.

În vederea implementării eficiente a măsurilor active de conservare, este necesară armonizarea, dezvoltarea și formalizarea cadrului de colaborare dintre toate autoritățile responsabile, cu implicarea activă a comunităților locale și a societății civile. Până la operaționalizarea ANANP, administrarea și implementarea măsurilor de conservare aferente ariilor erau eterogene, fără un cadru legislativ unitar de asigurare și urmărire a implementării managementului adecvat. Managementul neunitar al ariilor naturale protejate existent anterior operaționalizării ANANP, coroborat cu piedicile administrative și procedurale grefate pe insuficiența reprezentativității multor beneficiari au dus la incapacitatea de promovare a unor proiecte viabile aferente măsurilor de management activ și s-a reflectat în implementarea limitată. Proiectele promovate nu au reflectat asigurarea unui management trans-sectorial impus și de domeniile înrudite precum Agricultură, Silvicultură, gestionarea resurselor de apă, eco-turismul și dezvoltarea locală etc. În perioada 2018-2019 implementarea măsurilor active de management a suferit un blocaj generat de lipsa corelării prevederilor legislative până la apariția Legii nr. 220/2019.

Implementarea Strategiei Europene privind Biodiversitatea 2030

În ceea ce privește conservarea biodiversității, principala provocare pentru România va fi legată de implementarea noilor ținte propuse de Strategia Europeană privind Biodiversitatea – 2030, care presupune, printre altele o țintă de 30% din suprafața terestră și marină acoperită cu arii naturale protejate și un procent de 10% din teritoriul național aflat în protecție strictă. O atenție specială se acordă protejării pădurilor cu structuri primare și de tip „old growth” precum și adoptării unor practici de management forestier de tip ”close to nature”, dar aici România are deja un cadru legislativ solid care promovează identificarea (conform OM 3397/2012), cartarea și protejarea strictă a pădurilor virgine și cvasi-virgine. Procesul de identificare, cartare și includere în Catalogul Național al Pădurilor Virgine și Cvasi-virgine s-a accelerat în ultimul an, iar în momentul de față sunt peste 58.000 de hectare de astfel de păduri protejate strict. În plus, în prezent, sunt în desfășurare contracte finanțate de la bugetul de Stat de servicii de identificare și introducere în Catalogul Național al Pădurilor Virgine și Cvasi-virgine a peste 25.000 de hectare de păduri potențial virgine și cvasi-virgine. Introducerea în Catalog (conform Ordin de Ministru 2525/2016) presupune asigurarea protecției stricte a acestor păduri inclusiv prin includerea lor într-o categorie specială în Amenajamentele Silvice.

b) Obiective

Având în vedere problematica prezentată mai sus, obiectivele sectoriale ale componentei sunt următoarele:

Păduri

- Combaterea eficace a tăierilor ilegale de arbori, creșterea suprafeței acoperite cu păduri și a contribuției sectorului forestier la atingerea țăintelor europene privind clima și biodiversitatea, inclusiv prin reforma sistemului de management și a celui de guvernantă în domeniu.

Biodiversitate

- Consolidarea sistemului de management al ariilor naturale protejate în vederea facilitării implementării măsurilor active de conservare stabilite, prin raportare la obiective specifice de conservare pentru habitate și specii, precum și a Strategiei Europene privind biodiversitatea

3. Descrierea reformelor și investițiilor aferente componentei

Reforme:

R1. Reforma sistemului de management și a celui privind guvernarea în domeniul forestier prin dezvoltarea unei noi Strategii forestiere naționale și a legislației subsecvente

Caracteristicile reformei:

Reforma sistemului de management și de guvernare în domeniul forestier are ca obiectiv asigurarea unui cadru strategic și de reglementare clar și solid, care să permită implementarea unor politici forestiere sustenabile, durabile care susțin atenuarea și adaptarea la schimbările climatice.

Măsura de reformă are la bază procesul de consultare publică, desfășurat în perioada iulie – septembrie 2020, la care au participat peste 200 de experți în urma căruia a rezultat Studiul de opțiuni strategice pentru dezvoltarea politicii forestiere, document care poate sta la baza elaborării Strategiei Forestiere Naționale 2020-2030 pentru România. Întreg procesul consultativ, precum și rapoartele rezultate ca urmare a acestuia se pot viziona pe pagina web <https://optiuni.strategieforestiera.ro/>.

Programul de guvernare pentru perioada 2020-2024 prevede adoptarea unei Strategii forestiere 2020 - 2030, corelată cu Strategia Forestieră a UE (parte semnificativă a pachetului legislativ aferent Pactului Ecologic European - Green Deal) care, printre altele, recomandă folosirea unor instrumente economice de sprijin a proprietarilor forestieri în locul instrumentelor de comandă și control care și-au dovedit ineficiența.

Implementarea unei viitoare Strategii Forestiere Naționale trebuie să fie susținută de un cadrul legal corespunzător, ceea ce presupune adoptarea unui Cod Silvic profund reformat.

Măsura de reformă va fi implementată prin patru acțiuni principale:

A. Realizarea până la încheierea Q2 2022 a unei evaluări independente privind deficiențele de guvernare, instituționale, de reglementare și de punere în aplicare a prevederilor din legislația actuală în domeniul forestier inclusiv acțiuni recomandate pentru remedierea deficiențelor identificate. Din perspectiva Pilonului European al Drepturilor Sociale evaluarea va evidenția starea de fapt al guvernării sectorului forestier și va enunța măsurile recomandate, inclusiv pe baza practicilor de calitate din alte state membre ale UE, referitoare la egalitatea de gen (Principiul 2) și de șanse (Principiul 3).

B. Adoptarea până la încheierea Q3 2022 a Strategiei Forestiere Naționale 2020 – 2030 care va stabili reguli specifice obligatorii de împăduriri / reîmpădurire după cum urmează:

- a. Reguli specifice pentru ca acțiunile de plantare a copacilor să fie reziliente climatic și fără impact negativ asupra biodiversității și de interdicere a utilizării sau răspândirii speciilor invazive non-native. Utilizarea speciilor non-native va fi permisă doar în condițiile în care se demonstrează faptul că utilizarea materialului reproducător conduce la condiții ecosistemice favorabile și adecvate (cum ar fi cele climatice, de sol, zone de vegetație, reziliență la foc) și că speciile native prezente nu mai sunt adaptate la condițiile climatice viitoare modelate și la condițiile pedo-hidrologice;

- b. Reguli specifice pentru ca producția de material reproducător să vizeze specii de copaci și ecotipuri care sunt adecvate pentru condițiile climatice viitoare modelate pentru România în cantități suficiente cu implicarea atât a Romsilva cât și a sectorului privat, precum și măsuri pentru descurajarea creării de pepiniere comerciale pentru monoculturi cu ciclu scurt de rotație / producție (de ex. salcâm, plop, salcie);
- c. Reguli specifice pentru ca împăduririle să contribuie pozitiv la obiectivele de conservarea a biodiversității, managementul apei și protecția solului prin interzicerea împăduririlor / reîmpăduririlor pe terenurile agricole cu o valoare naturală ridicată, pajiști sau în zone umede cu excepția refacerii de habitate;
- d. Reguli specifice pentru ca măsurile de prevenire care cresc capacitatea naturală de absorbție a solului să fie incluse în activitățile de management silvic și în legislația specifică cu cerința de adaptare la schimbările climatice care să asigure că managementul silvic se bazează pe monitorizarea speciilor;
- e. Reguli specifice pentru ca împăduririle urbane să fie realizate printr-o abordare de tipul *landscape level approach* care să contribuie la consolidarea conectivității cu zone naturale sau semi-naturale (păduri, zone agricole) cu accent pe conectarea habitatelor în corelare cu infrastructuri verzi și coridoare ecologice;
- f. Cerințe specifice ca proiectele de împădurire / reîmpădurire să fie realizate în zonele expuse / vulnerabile la riscuri climatice, în special seceta și inundațiile și, după caz, cerințe ca împădurirea sau reîmpădurirea să reducă riscurile aferente acestor pericole;

De asemenea, Strategia Forestieră 2020 – 2030 va prevedea criterii de sustenabilitate pentru utilizarea biomasei forestiere în producerea de energie, acțiuni specifice pentru combaterea tăierilor ilegale de arbori așa cum este actualizarea permanentă a sistemului de trasabilitate a lemnului din România (SUMAL 2.0), inclusiv monitorizarea exploatării forestiere prin teledetecție, consolidarea regimului de sancțiuni și alte măsuri, după caz, precum și măsuri specifice pentru protejarea habitatelor și speciilor care compun biodiversitatea forestieră prin alinierea normelor silvice cu legislația de protecție a biodiversității.

Astfel, strategia forestieră va integra regulile și principiile din Strategia Forestieră a Uniunii Europene și va răspunde principiilor agreeate pentru dezvoltarea sustenabilă a sectorului forestier din România în amplul proces consultativ desfășurat de Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor în parteneriat cu Universitatea Ștefan cel Mare Suceava și Universitatea Transilvania din Brașov în cursul anului 2020, respectiv: principiul coerenței legislative, principiul respectului față de proprietate, principiul asigurării stabilității ecosistemelor forestiere, principiul asigurării continuității serviciilor ecosistemice, principiul reprezentativității în conservarea biodiversității, principiul integrării nevoilor sociale, principiul viabilității și competitivității economice, principiul eficienței administrative, principiul prevalenței obligației de rezultat, principiul integrării intersectoriale, principiul fundamentării științifice, principiul politicii participative și principiul transparenței.

Implementarea reformei va presupune un proces de simplificare legislativă și mai multă coerență, precum și un sistem de monitorizare a impactului modificărilor legislative. În acest sens, procesul de armonizare a planurilor de management forestier cu cele ale siturilor Natura 2000 prin includerea obiectivelor de conservare aferente acestora în amenajamentele silvice a fost deja demarat și va genera o integrare mai bună a obiectivelor socio-economice cu cele privind protejarea mediului și conservarea biodiversității.

Ca și abordare generală, ministerul de resort își propune simplificarea cadrului legislativ, inclusiv prin tranziția de la un sistem de norme legislative rigide, la un sistem de ghiduri de bune practici

care să permită decizii mai flexibile mai ales în contextul schimbărilor climatice și transferul responsabilității de la nivel central la nivel local.

C. Adoptarea până la încheierea Q3 2022 a următoarelor norme tehnice revizuite în acord cu normele obligatorii privind împădurirea și reîmpădurirea prevăzute în Strategia Forestieră Națională 2020-2030:

- Ordin nr. 766/2018 privind elaborarea amenajamentelor silvice, modificarea prevederilor acestora și schimbarea categoriei de folosință a terenurilor din fondul forestier și a Metodologiei privind aprobarea depășirii posibilității/posibilității anuale în vederea recoltării produselor accidentale;
- Ordin nr. 1648/2000 privind aprobarea Normelor tehnice privind compoziții, scheme și tehnologii de regenerare a pădurilor și de împădurire a terenurilor degradate;
- Ordin nr. 1649/2000 privind aprobarea Normelor tehnice pentru îngrijirea și conducerea arboretelor;
- Ordin nr. 1650/2000 privind aprobarea Normelor tehnice privind alegerea și aplicarea tratamentelor;
- Ordin nr. 1653/2000 privind aprobarea Normelor tehnic privind efectuarea controlului anual al regenerărilor;
- Ordin nr. 1672/2000 privind aprobarea Normelor tehnice pentru amenajarea pădurilor.

D. Adoptarea până la încheierea Q2 2023 a pachetului legislativ de modificare și completare a legislației în vederea creșterii gradului de claritate, a creșterii eficienței mecanismelor de combatere a tăierilor ilegale și de îmbunătățire a managementului forestier care va consta în adoptarea / revizuirea următoarelor acte normative:

- Noul Codul silvic, care stabilește modificările aduse sistemului de sancțiuni penale;
- Ordonanța de urgență nr. 85/2006 privind stabilirea modalităților de evaluare a pagubelor produse vegetației forestiere din păduri și din afara acestora;
- Legea nr. 171/2010 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor silvice, cu modificările și completările ulterioare, care stabilește metodele de calcul al prejudiciului de mediu și financiar cauzat de exploatarea forestieră ilegală și de alte infracțiuni silvice;
- Hotărârea Guvernului 743 din 2015 privind organizarea și funcționarea Gărzilor forestiere;
- Hotărârea Guvernului 1076 din 2009 privind aprobarea Regulamentului de pază a fondului forestier;
- Hotărârea Guvernului 229 din 2009 privind reorganizarea Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva și aprobarea regulamentului de organizare și funcționare;
- Hotărârea Guvernului 497 din 2020 pentru aprobarea Normelor referitoare la proveniența, circulația și comercializarea materialelor lemnoase, la regimul spațiilor de depozitare a materialelor lemnoase și al instalațiilor de prelucrat lemn rotund, precum și a celor privind proveniența și circulația materialelor lemnoase destinate consumului propriu al proprietarului și a unor măsuri de aplicare a prevederilor Regulamentului (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 de stabilire a obligațiilor care revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn.

În ceea ce privește sistemul de control al tăierilor ilegale, reforma presupune abordarea sistemică a principalelor cauze care generează un nivel crescut al tăierilor ilegale în România. Astfel, pe lângă actualizarea permanentă a sistemului de trasabilitate a lemnului din România (SUMAL 2.0), este necesară o abordare integrată a principalelor cauze care determină un nivel crescut al tăierilor ilegale, ceea ce presupune intervenții în reconfigurarea întregului sistem de control al activităților ilegale din păduri, pornind de la modificarea legislației aferente, îmbunătățirea performanței Gărzilor forestiere,

concentrarea controlului la prima punere pe piață a lemnului și în zone de risc determinate pe criterii obiective și transparente, modernizarea sistemului de valorificare a masei lemnoase, transparentizarea activității de control, asigurarea necesarului foarte mare de lemn de foc pentru comunitățile dependente de această sursă de energie, pe căi legale.

Impactul reformei va consta în reducerea nivelului tăierilor ilegale, inclusiv din perspectiva respectării legislației de mediu aferente domeniului forestier și a modernizării sistemului de valorificare a masei lemnoase. De asemenea, impactul pozitiv al reformei va fi resimțit și la nivelul operatorilor economici care desfășoară activități în domeniul forestier în vederea implementării eficiente a Regulamentului European al Lemnului (EUTR) și va eficientiza controalele desfășurate de instituțiile cu atribuțiuni în acest sens.

Măsura de reformă va fi implementată de către Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor în colaborare cu Regia Națională a Pădurilor - Romsilva, administratori de fond forestier, gărzile forestiere, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Agenția Națională pentru Aree Naturale Protejate, organizații profesionale și academice, precum și societatea civilă.

Ajutor de stat:

În ceea ce privește legislația aplicabilă în materie de ajutor de stat, având în vedere faptul că măsura de reformă nu își propune să modifice reglementarea existentă cu privire la valorificarea produselor lemnoase și nelemnoase, considerăm că reforma nu va implica elemente de ajutor de stat. În situația în care, în urma detalierii viitoare a modificărilor legislative, vor fi identificate elemente de ajutor de stat acestea vor fi adresate în consultare cu autoritățile naționale de concurență. În ceea ce privește incidența prevederilor ajutorului de stat pentru investițiile aferente acestei reforme, se va avea în vedere analiza cuprinsă în cadrul secțiunilor specifice.

În vederea evitării barierelor în implementarea măsurii de reformă și a investițiilor aferente, au fost identificate actele normative necesar a fi modificate pentru a se asigura o implementare fără blocaje administrative având la bază lecțiile învățate până în prezent în special cele referitoare la lipsa atractivității *Submăsurii 8.1* din PNDR, dar și a blocajelor cu privire la identificarea terenurilor degradate și includerea acestora în perimetre de reconstrucție ecologică prin împădurire.

De asemenea, în același sens, este prevăzută și flexibilizarea cadrului normativ cu privire la înființarea perdelor forestiere de-a lungul căilor de transport (autostrăzi, drumuri naționale, drumuri județene) pentru a facilita acest tip de investiții.

Contribuția la Pilonul european al drepturilor sociale:

Reforma va contribui la realizarea principiilor Pilonului european al drepturilor sociale prin faptul că:

- Evaluarea independentă la punctul A va evidenția starea de fapt al guvernării sectorului forestier și va enunța măsurile recomandate, inclusiv pe baza practicilor de calitate din alte state membre ale UE, referitoare la egalitatea de gen (Principiul 2) și de șanse (Principiul 3);
- Măsurile recomandate în cadrul evaluării independente referitoare la Principiul 2 și 3 din Pilon vor fi transpuse, acolo unde este cazul, în cadrul documentelor programatice, actelor legislative și normative specificate la punctele B, C și D;
- Treptat, prin intermediul măsurilor de bugetare pe baza criteriilor de gen sau sociale, se va instituționaliza un sistem de colectare și de raportare a datelor referitoare la impactul social al măsurilor de guvernare al sistemului de management în domeniul forestier.

R.2 – Reforma sistemului de management al ariilor naturale protejate în vederea implementării coerente și eficace a Strategiei Europene privind biodiversitatea

Reforma are ca obiectiv operaționalizarea cadrului actual de desemnare a ariilor naturale protejate, în special prin instituirea unui mecanism de corelare a legislației specifice diferitelor sectoare de activitate cu impact asupra biodiversității, respectiv educație, agricultură, silvicultură, cinegetică, turism, organizarea teritoriului, transporturi și energie, astfel încât prevederile sectoriale specifice să nu afecteze / restricționeze punerea în aplicare a măsurilor de conservare prevăzute în planurile de gestionare a ariilor naturale protejate.

În ceea ce privește conservarea biodiversității, principala provocare pentru România va fi legată de implementarea noilor ținte propuse de Strategia Uniunii Europene privind biodiversitatea – 2030, care presupune, printre altele o țintă de 30% din suprafața terestră și acvatică, inclusiv marină, acoperită cu arii naturale protejate și un procent de 10% din teritoriul național aflat în protecție strictă.

În prezent, Ordinul MMAP nr. 1822/2020 pentru aprobarea Metodologiei de atribuire în administrare a ariilor naturale protejate respectiv și procedura ANANP de încheiere a parteneriatelor pentru administrarea ariilor naturale protejate în parteneriat, prevăzute la art. 16 alin. (3) din OUG 57/2007 reglementează modalitatea participativă în managementul ariilor protejate a comunităților locale, autorități publice, instituții și în special a societății civile. În fapt, prin actele normative menționate, România a creat cadrul general de implicare a tuturor actorilor relevanți în menținerea și consolidarea conservării biodiversității.

Pentru operaționalizarea deplină a acestui cadru general, măsura de reformă prevede:

- Instituirea unui mecanism de corelare a legislației specifice diferitelor sectoare de activitate cu impact asupra biodiversității, respectiv educație, agricultură, silvicultură, cinegetică, turism, organizarea teritoriului, transporturi și energie.

În vederea implementării acestei măsuri, sunt necesare următoarele acțiuni:

- Realizarea unei baze de date naționale aferentă distribuției spațiale, stării și parametrilor de conservare pentru speciile și habitatele din ariile naturale protejate pe baza actualizării datelor din planurile de management;
- Asigurarea informării continue a autorităților și actorilor din sectoarele de activitate cu impact asupra biodiversității cu privire la distribuția și dinamica stării de conservare a speciilor și habitatelor;
- Constituirea unui comitet interinstituțional de analiză a cadrului legal aplicabil sectoarelor cu impact asupra biodiversității care va elabora și promova propuneri de modificare și / sau completare a cadrului legal în funcție de informațiile actualizate despre distribuția și dinamica stării de conservare a speciilor și habitatelor. Comitetul va fi condus de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și va include ministerele de resort și autoritățile subordonate responsabile pentru sectoarele relevante: educație, agricultură, silvicultură, vânătoare, turism, organizare spațială, transport și energie.

Măsura de reformă va fi implementată de Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor împreună cu instituțiile din subordine (Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, Administrația Națională Apele Române, Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării, Garda de Mediu, etc), alte autorități centrale și locale cu larga implicare a societății civile.

Calendarul prevăzut pentru implementarea măsurii de reformă este următorul:

- Intrarea în vigoare până la încheierea Q2 2022 a actului normativ de constituire a Comitetului interinstituțional de analiză a cadrului legal aplicabil sectoarelor cu impact asupra biodiversității, respectiv educație, agricultură, silvicultură, cinegetică, turism, organizarea teritoriului, transporturi și energie. Comitetul va elabora și promova propuneri de modificare sau completare a cadrului legal în funcție de informațiile actualizate despre distribuția și dinamica stării de conservare a speciilor și habitatelor;
- Intrarea în vigoare până la încheierea Q2 2025 a modificărilor legislative care vizează sectoarele cu impact asupra implementării măsurilor de conservare din planurile de management, pe baza rezultatelor activității Comitetului Interinstituțional de analiză, cu scopul de a se asigura că actualul cadru juridic care reglementează diversele sectoare relevante nu afectează/restricționează punerea în aplicare a măsurilor de conservare din planurile de management pentru ariile naturale protejate.

Ajutor de stat

Măsura de reformă vizează îndeplinirea atribuțiilor autorităților responsabile de conservarea naturii și a biodiversității. Astfel, reforma nu implică ajutor de stat, nu sunt finanțate activități economice, fiind aplicate prerogativele publice prin intermediul instituțiilor de stat. În ceea ce privește incidența prevederilor ajutorului de stat pentru investițiile aferente acestei reforme se va avea în vedere analiza cuprinsă în cadrul secțiunilor specifice.

Contribuția la Pilonul European al Drepturilor Sociale

Reforma va contribui la realizarea principiilor Pilonului european al drepturilor sociale prin faptul că:

- În faza de constituire și în cea de activitate a Comitetului interinstituțional de analiză a cadrului legal aplicabil sectoarelor cu impact asupra biodiversității vor fi avute în vedere criteriile privind echilibrul de gen (referire la principiul 2 al Pilonului);
- Mecanismul de corelare a legislației specifice diferitelor sectoare de activitate cu impact asupra biodiversității va conține elemente orizontale referitoare la impactul măsurilor asupra consumului și producției sustenabile pentru toate categoriile de persoane afectate, identificând astfel mecanisme de salvagardare a veniturilor și surselor de întreținere pentru a asigura o protecție socială adecvată pentru populația afectată (referire la principiul 12 al Pilonului);
- Modificările legislative vor conduce la integrarea biodiversității și a ecosistemelor în sistemul de educație și formare astfel încât să se materializeze noile oportunități de muncă în sectoarele economiei verzi și astfel să se sprijine procesele de înfăptuire a tranziției verzi (referire la principiul 1 al Pilonului).

Investiții:

I1. – Campania națională de împădurire și reîmpădurire, inclusiv păduri urbane (Alocare – 730 mil. euro)

Măsura de investiții vizează realizarea de noi păduri și suprafețe cu vegetație forestieră în zonele vulnerabile la schimbările climatice: identificarea și evaluarea terenurilor, finanțarea împăduririi și lucrărilor de îngrijire a plantațiilor și creșterea suprafeței cu vegetație forestieră în lungul căilor de comunicație, în interiorul aglomerărilor urbane (păduri urbane, inclusiv de tipul mini-pădurilor) în jurul localităților și între câmpurile cu culturi agricole, precum și alte categorii de perdele forestiere de protecție.

Investiția va fi implementată cu respectarea regulilor obligatorii pentru împădurire / reîmpădurire stabilite prin Strategia Națională Forestieră 2020 – 2030 precum și cu respectarea normelor tehnice amendate în conformitate cu aceasta, respectiv:

- a. Reguli specifice pentru ca acțiunile de plantare a copacilor să fie reziliente climatic și fără impact negativ asupra biodiversității și de interzicere a utilizării sau răspândirii speciilor invazive non-native. Utilizarea speciilor non-native va fi permisă doar în condițiile în care se demonstrează faptul că utilizarea materialului reproducător conduce la condiții ecosistemice favorabile și adecvate (cum ar fi cele climatice, de sol, zone de vegetație, reziliență la foc) și că speciile native prezente nu mai sunt adaptate la condițiile climatice viitoare modelate și la condițiile pedo-hidrologice;
- b. Se vor utiliza numai speciile și ecotipurile de arbori care sunt adecvate pentru viitoarele condiții climatice preconizate din România.
- c. Reguli specifice pentru ca împăduririle să contribuie pozitiv la obiectivele de conservarea a biodiversității, managementul apei și protecția solului prin interzicerea împăduririlor / reîmpăduririlor pe terenurile agricole cu o valoare naturală ridicată, pajiști sau în zone umede cu excepția refacerii de habitate;
- d. Reguli specifice pentru ca măsurile de prevenire care cresc capacitatea naturală de absorbție a solului să fie incluse în activitățile de management silvic și în legislația specifică cu cerința de adaptare ca managementul silvic să se bazeze pe monitorizarea speciilor;
- e. Reguli specifice pentru ca împăduririle urbane să fie realizate printr-o abordare de tipul *landscape level approach* care să contribuie la consolidarea conectivității cu zone naturale sau semi-naturale (păduri, zone agricole) cu accent pe conectarea habitatelor în corelare cu infrastructuri verzi și coridoare ecologice;
- f. Cerințe specifice ca proiectele de împădurire / reîmpădurire să fie realizate în zonele expuse / vulnerabile la riscuri climatice, în special seceta și inundațiile;

Proiectele de împădurire și reîmpădurire vor face obiectul unei proceduri de evaluare a impactului asupra mediului (EIM), dacă acest lucru este stabilit în cadrul procedurii de verificare a aplicabilității EIM, iar planurile de management forestier relevante pentru acțiunile de împădurire și reîmpădurire vor face obiectul unei proceduri complete de evaluare strategică de mediu (raport de mediu), în special dacă afectează habitatele și/sau speciile protejate.

De asemenea, măsura vizează și reîmpădurirea suprafețelor din fondul forestier în care nu s-a realizat regenerarea de către proprietari și administrator. Astfel, se vor reface pădurile afectate de incendii forestiere, de fenomene meteorologice nefavorabile, de boli și dăunători și tăieri ilegale.

Pădurile calamitate și suprafețele neregenerate din ariile protejate Natura 2000 vor fi refăcute prin plantare doar cu specii din tipul natural fundamental de pădure, în compoziții apropiate de cele ale arboretelor inițiale și fără afectarea speciilor protejate sau ale habitatelor (împăduririle nu trebuie să influențeze starea de conservare a altor specii protejate).

Se va acorda o atenție specială zonelor în care habitatele forestiere au fost degradate prin tăieri ilegale sau necontrolate în arii protejate Natura 2000.

Lucrările de refacere sau reconstrucție ecologică se vor face indiferent de tipul proprietății chiar și în situațiile în care proprietarul terenului nu poate fi identificat. În cazul din urmă se vor modifica prevederile legale, astfel încât responsabilitatea efectuării unor astfel de intervenții să poată fi transferată autorităților competente.

Intervenția va sprijini atât instalarea culturilor forestiere (împădurirea propriu-zisă), cât și lucrările de îngrijire și întreținere a tinerelor culturi în anii următori, pentru a asigura reușita acestora.

Se va urmări ca împădurirea terenurilor să asigure beneficii multiple cum sunt creșterea biodiversității, asigurarea conectivității, absorbția de dioxid de carbon, reducerea poluării și a zgomotului ambiental,

îmbunătățirea condițiilor de climă locale, îmbunătățirea regimului hidrologic, protejarea infrastructurii esențiale (autostrăzi, drumuri naționale și județene, infrastructură turistică, căi ferate etc.).

O componentă importantă a acestei investiții o reprezintă soluțiile bazate pe natură care au ca scop principal reducerea poluării din marile orașe. Înființarea de păduri urbane, care vor îmbogăți spațiile verzi actuale insuficiente ca suprafață și diversitate este una din soluțiile la îndemână pentru rezolvarea acestor probleme. Aceste păduri urbane se vor înființa folosind o mare diversitate de arbori și arbuști din specii native și vor avea densități mari astfel încât să se constituie în “plămâni verzi” care vor aduce beneficii multiple cum sunt: purificarea aerului, reducerea zgomotului, stocarea carbonului, reducerea temperaturii aerului, reducerea anxietății și implicit a îmbunătățirii sănătății publice.

În cazul investițiilor în mediul urban, se va avea în vedere abordarea la nivel de peisaj (acolo unde este posibil) prin conectarea pădurilor urbane cu zone naturale și seminaturale peri-urbane prin perdele verzi de-a lungul căilor de transport, cursuri de apă, piste de biciclete.

Această măsură investițională este complementară unei măsuri de creare a unui registru național de evidență informatizată a proprietăților forestiere și a deținătorilor activi de pădure care va fi realizată cu finanțare în cadrul Componentei de Transformare Digitală. Această platformă digitală de evidență și administrare a proprietăților forestiere este conceptualizată pentru a răspunde implementării integrate a următoarelor intervenții: implementarea și gestionarea instrumentelor financiare de sprijin a proprietarilor, inclusiv a celor propuse în contextul PNRR, simplificarea procedurilor administrative, reducerea birocrăției și operaționalizare digitalizată a avizărilor și raportărilor între multiple instituții, evidențierea și monitorizarea creditelor de carbon rezultate din gestionarea terenurilor cu vegetației forestieră.

Campania de împădurire / reîmpădurire va fi gestionată de Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor în colaborare cu Gărzile forestiere, iar beneficiarii eligibili pentru finanțare sunt: Regia Națională a Pădurilor - Romsilva, proprietari sau administratorii de pădure publici (Unități Administrativ Teritoriale sau diviziuni ale acestora pentru Municipiul București, inclusiv parteneriatele între acestea) sau privați, proprietari de terenuri pretabile împăduririi (ex. terenuri degradate, terenuri agricole și intravilan etc.).

În ceea ce privește implementarea investiției, la nivelul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor au fost luate sau sunt în curs de pregătire următoarele măsuri:

- Pentru a depăși blocajele identificate până în prezent la implementarea submăsurii 8.1 din PNDR au fost identificate actele normative care necesită modificări și au fost demarate procedurile de modificare a legislației în domeniu. Astfel, cele mai importante modificări avute în vedere vizează modificarea și completarea *Regulamentului privind stabilirea grupelor de terenuri care intră în perimetrele de ameliorare, funcționarea și atribuțiile comisiilor de specialiști, constituite pentru delimitarea perimetrelor de ameliorare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1257/2011*;
- Modificarea Regulamentului aprobat prin HG. nr.1257/2011 va permite ca acordul pentru împădurirea terenului să poată să fie exprimat și de către utilizatorul/deținătorul acestuia în cazul în care proprietarul este decedat sau de către cel puțin unul dintre proprietarii aflați în indiviziune;
- De asemenea, a fost elaborat proiectul de memorandum privind cooperarea interministerială pentru reducerea efectului schimbărilor climatice și creșterea stocării carbonului pe termen lung, prin împăduriri și realizarea de suprafețe cu vegetație forestieră pe terenuri agricole;
- Acest memorandum va fi avizat de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Dezvoltării Lucrărilor Publice și Administrației,

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene și Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, la propunerea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor și aprobat de Primul Ministru.

Ca urmare a acestei investiții, un total de 56.700 ha de suprafețe noi vor fi împădurite sau reîmpădurite și un total de 3.150.000 m² de noi zone de păduri urbane vor fi create, în conformitate cu cerințele legale prevăzute în Strategia forestieră națională, adoptată în cadrul R1.

Complementaritate

În vederea prevenirii și detectării timpurii a situațiilor de finanțare a aceluiași costuri din mai multe surse de finanțare, autoritatea de implementare care va gestiona linia de finanțare și campania de împădurire / reîmpădurire respectiv Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va încheia un protocol cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în vederea verificării complementarității dintre Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020 și Planul Național Strategic (PNS) 2021 - 2027 și Planul Național de Redresare și Reziliență.

În același sens, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va încheia, de asemenea, protocoale cu Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației pentru Programul Operațional de Dezvoltare Regională 2014 – 2020, precum și cu autoritățile de management ale programelor operaționale regionale 2021 – 2027.

Protocoalele vor intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și vor asigura cadrul pentru a se verifica dacă suprafețele propuse pentru împădurire / reîmpădurire au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Ajutor de stat

Finanțarea va fi acordată în condițiile unei /unor scheme de ajutor de stat notificată Comisiei Europene în baza subsecțiunii 2.1.1 – *Ajutoarele pentru împădurire și crearea de suprafețe împădurite*, respectiv subsecțiunii 2.1.3. – *Ajutoarele pentru prevenirea și repararea pagubelor provocate pădurilor de incendii forestiere, de fenomene meteorologice nefavorabile care pot fi asimilate unei calamități naturale, de alte fenomene meteorologice nefavorabile, de infestări ale plantelor cu organisme dăunătoare și de evenimente catastrofale* din Orientările Uniunii Europene privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale pentru perioada 2014-2020 (2014/C 204/01)

Transmiterea proiectului de schemă de ajutor de stat în vederea aprobării CE, este estimată Q4 2021.

Contribuția la Pilonul european al drepturilor sociale:

În cadrul acestei investiții principiile Pilonului european al drepturilor sociale vor fi avute în vedere:

- Implicarea echilibrată a femeilor experte din domeniul de referință în fazele de planificare, luare a deciziilor și implementare a investiției la nivel teritorial (inclusiv la cel subsidiar), inclusiv în vederea promovării considerentelor referitoare impactul împăduririi din perspectiva de gen (referire la principiul 2 al Pilonului);
- În procesul investiției de plantare a de noi suprafețe ocupate de păduri inclusiv în păduri urbane, se vor avea în vedere aspectele referitoare la diminuarea posibilităților inechitabile pentru persoanele/gospodăriile vulnerabile care sunt cele mai dependente de suprafețele împădurite (referire la principiul 3 al Pilonului).

I2. – Dezvoltarea de capacități moderne de producere a materialului forestier de reproducere (Alocare - 50 mil. euro)

Obiectivul măsurii de investiții este de a dezvolta capacitățile de producție de material reproducător (specii de copaci și ecotipuri) care sunt adecvate pentru condițiile climatice viitoare modelate pentru România în cantități suficiente cu implicarea atât a Romsilva cât și a sectorului privat, în contextul în care Strategia Națională Forestieră 2020 – 2030 își propune descurajarea creării de pepiniere comerciale pentru monoculturi cu ciclu scurt de rotație / producție (de ex. salcâm, plop, salcie).

Măsura de investiții presupune creșterea capacității de producție a puieților prin realizarea unor noi rezervații semincere și plantaje pentru semințe, capacități de prelucrare a semințelor, modernizare și înființare de pepiniere, inclusiv pentru producția de puieți cu rădăcină protejată. Față de tehnologiile tradiționale, puieții necesită o suprafață mai mică datorită cultivării pe etaje, de asemenea aceștia putând fi păstrați și plantați o perioadă mai lungă de timp. Va exista posibilitatea plantării cu plantatoare mecanice, ceea ce conduce la creșterea productivității.

Se va avea în vedere producerea unei diversități cât mai mari de specii și proveniențe autohtone de puieți astfel încât să se asigure necesarul pentru toate regiunile și care să fie cel mai bine adaptate condițiilor prevăzute de scenariile climatice.

Necesitatea investiției rezultă din programele de împăduriri, reconstrucții ecologice, refaceri de habitate forestiere degradate prevăzute a se realiza prin I1.

Investiția va fi derulată de Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor în colaborare cu Regia Națională a Pădurilor - Romsilva. Beneficiarii acestor investiții vor fi deținătorii și administratorii de păduri având în vedere diferitele forme de proprietate. Astfel, beneficiarii pot fi atât RNP Romsilva, cât și administratorii sau proprietarii privați de pădure sau unitățile administrative care dețin păduri. În România producția de puieți este o activitate care se poate desfășura independent de deținerea de suprafețe de păduri, așadar beneficiarii acestui tip de investiții pot fi și operatori economici privați atestați să producă puieți forestieri.

Ca urmare a acestei investiții, cel puțin 90 de pepiniere noi și renovate vor fi operaționalizate, până la sfârșitul Q3 2024, în conformitate cu cerințele legale prevăzute în Strategia forestieră națională adoptată în cadrul R1.

Complementaritate

În vederea prevenirii și detectării timpurii a situațiilor de finanțare a aceluiași costuri din mai multe surse de finanțare, autoritatea de implementare care va gestiona linia de finanțare respectiv Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va încheia un protocol cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în vederea verificării complementarității dintre PNDR 2014-2020 și PNS 2021 - 2027 și Planul Național de Redresare și Reziliență.

Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă pepinierele propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Ajutor de stat:

Finanțarea va fi acordată în condițiile unei/unor scheme de ajutor de stat notificată Comisiei Europene în baza subsecțiunii 1.1.1 – *Ajutoarele pentru investiții*, respectiv subsecțiunii 2.1.5. – *Ajutoarele pentru investiții în tehnologii forestiere și în prelucrarea, mobilizarea și comercializarea de produse*

forestiere din Orientările Uniunii Europene privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale pentru perioada 2014-2020 (2014/C 204/01).

Transmiterea proiectului de schemă de ajutor de stat în vederea aprobării CE, este estimată pentru Q4 2021.

Contribuția la Pilonul european al drepturilor sociale:

În cadrul acestei investiții principiile 2 și 3 a Pilonului european al drepturilor sociale vor fi vizate prin faptul că locurile de muncă create vor fi accesibile inclusiv femeilor (principiul 2), dar și persoanelor vulnerabile sau celor din mediul rural (principiul 3). Aceste noi locuri de muncă vor fi specifice economiei verzi și vor viza de asemenea dezvoltarea de noi competențe profesionale pentru persoanele angajate în producerea puieților forestieri (principiul 1).

Biodiversitate

I3. – Actualizarea planurilor de management aprobate și identificarea zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030 (Alocare - 125 mil.euro)

Măsura de investiții vizează:

I3.1 Actualizarea planurilor de management aprobate (120 mil. euro)

Planurile de management vor fi actualizate în conformitate cu *Ghidul de elaborare a planurilor de management* și cadrul metodologic agreat cu CE în 2020 pentru detalierea obiectivelor specifice de conservare pentru habitate și specii. Se va acorda prioritate ariilor naturale protejate potențial afectate de proiectele de infrastructură pentru care România s-a angajat, în conformitate cu legislația UE relevantă, să colecteze în continuare date în vederea detalierii obiectivelor de conservare pentru habitate și specii, inclusiv specii de păsări migratoare.

Planurile de management avute în vedere pentru actualizare sunt aferente unui număr de minim 250 de arii naturale protejate, pentru care se va asigura cartarea și inventarierea distribuției habitatelor și speciilor în vederea stabilirii stării de conservare a acestora și a obiectivelor specifice de conservare conform cadrului metodologic agreat cu CE prin:

- Monitorizarea și evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară;
- Cartarea și inventarierea speciilor sălbatice de interes comunitar în vederea determinării măsurilor pentru menținerea/îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor de importanță comunitară la nivel de sit;
- Alte activități necesare specifice elaborării planurilor de management.

Procesul de actualizare a conținutului Planurilor de management presupune activități complexe de analiză și selecție a informațiilor relevante existente, respectiv verificarea acestora pe teren și transpunerea lor într-o structură unitară conform cu detalierea transmise de Comisie în 2020.

Actualizarea datelor existente și alinierea la cerințele comisiei europene necesită timp dedicat studiilor, cartărilor și inventariilor de detaliu pe teren, în perioadele specifice ciclului biotic al fiecărei specii sau habitat pe o durată de minim 4 anotimpuri.

Investiția va fi implementată de către Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate în principal prin contractarea de expertiză tehnică de specialitate dar și prin utilizarea resurselor interne de expertiză. În acest sens, 10% din alocare va fi utilizată pentru consolidarea capacității tehnice a Agenției

Națională pentru Arii Naturale Protejate de monitorizare, colectare, analiză și gestionare date aferente ariilor naturale protejate. Dotările finanțate prin PNRR vor fi complementare celor finanțate prin POIM 2014 – 2020 și vor fi evidențiate în cadrul unui plan integrat de înzestrare tehnică a Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate și a structurilor sale teritoriale corelat cu necesarul de resursă umană pentru activitatea de actualizarea planurilor de management.

Complementaritate:

În ceea ce privește planurile de management pentru ariile naturale protejate, PNRR va finanța exclusiv actualizarea planurilor de management pentru 250 de arii naturale preidentificate care necesită detalierea obiectivelor specifice de conservare pentru habitate și specii în conformitate cu abordarea metodologică agreată între Comisia Europeană și România în 2020 în contextul evaluării unor proiecte majore din cadrul POIM 2014 – 2020.

Prin urmare, investițiile PNRR de actualizare planuri nu se vor suprapune cu investițiile POIM 2014 – 2020 și PODO 2021 – 2027 de finanțare a elaborării de planuri de management pentru ariile naturale protejate fără plan de management.

În ceea ce privește componenta de consolidare a capacității tehnice a Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate, complementaritatea cu dotări similare prevăzute în proiecte finanțate în cadrul POIM 2014 – 2020 și respectiv PODO 2021 – 2027 va fi verificată printr-un protocol de colaborare care va fi încheiat între Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă dotările propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

I3.2 Identificarea zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030 (Alocare - 5 mil. euro)

Măsura vizează realizarea analizelor / studiilor și cartării delimitării arealelor propuse pentru non-intervenție (protecție strictă), necesare fundamentării unei propuneri de act normativ. În vederea fundamentării cadrului normativ aferent, sunt necesare cercetări aprofundate dedicate identificării și cuantificării acestora respectiv, de realizare a propunerilor de completare a actelor normative dedicate protecției naturii. Elementele fiind cuprinse și în strategia UE a Biodiversității 2030.

În ceea ce privește zonele de protecție strictă, două acte normative vor fi adoptate și vor intra în vigoare:

Într-o primă etapă (Q4 2023), va fi adoptat actul normativ pentru desemnarea zonele de protecție strictă care vor fi identificate în cadrul siturilor Natura 2000 cu planuri de management existente, precum și pădurile primare.

Actul se bazează pe analizele/studiile și cartografierea delimitării zonelor propuse pentru non-intervenție (protecție strictă), necesare fundamentării unei propuneri de act normativ, pe baza Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030. Actul normativ va desemna zonele de protecție strictă identificate în zonele protejate Natura 2000 cu planuri de management existente sau care includ păduri primare și seculare.

În a doua etapă (Q4 2025), va fi adoptat actul normativ pentru desemnarea zonele de protecție strictă care vor fi identificate în cadrul siturilor Natura 2000 fără planuri de management, precum și în alte zone.

Actul se bazează pe analizele/studiile și cartografierea delimitării zonelor propuse pentru non-intervenție (protecție strictă), necesare fundamentării unei propuneri de act normativ, pe baza Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030. Actul normativ va desemna zonele de protecție strictă identificate în zonele protejate Natura 2000 fără planuri de management existente și în alte zone.

Măsura de investiții va fi implementată de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor prin contractarea de expertiză tehnică de specialitate.

Complementaritate:

Verificările de complementaritate vor viza prevenirea și evitarea suprapunerilor între studiile necesare pentru actualizarea ariilor naturale protejate finanțate în cadrul I4.1 din PNRR sau studiile necesare pentru elaborarea planurilor de management pentru ariile naturale protejate fără plan de management care se finanțează din POIM 2014 – 2020 / PODO 2021 - 2027 și studiile necesare pentru desemnarea zonelor de protecție strictă.

Complementaritatea va fi verificată printr-un protocol de colaborare care va fi încheiat între Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă studiile propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Ajutor de stat:

Elaborarea planurilor de management, respectiv realizarea analizelor / studiilor și cartării delimitării arealelor propuse pentru non-intervenție (protecție strictă), ca activități legate de conservarea patrimoniului și a naturii derulate de către autorități publice, nu reprezintă ajutor de stat.

Măsura de investiții vizează îndeplinirea atribuțiilor autorităților responsabile de conservarea naturii și a biodiversității.

Investițiile sunt tratate, din perspectiva ajutorului de stat, în cadrul Comunicării Comisiei Europene privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în secțiunea 2.6. Cultură și conservarea patrimoniului, inclusiv conservarea naturii și în Grila analitică relevantă.

În conformitate cu prevederile Comunicării menționate mai sus, activitățile legate de conservarea patrimoniului și a naturii nu reprezintă ajutor de stat în următoarele situații:

- Rezultatele proiectelor, inclusiv infrastructura realizată prin proiect, nu reprezintă o activitate economică, nefiind exploatată în scopuri comerciale, fapt demonstrat prin:
- Asigurarea accesibilității publicului larg la rezultatele activităților de conservare a naturii și biodiversității în mod gratuit, fără existența unui caracter neeconomic.
- În cazul în care se va percepe o contribuție monetară, împreună cu alte venituri realizate pe seama acestei activități/infrastructuri aceasta trebuie să acopere doar o fracție a costurilor reale de funcționare și să nu altereze natura non-economică a activității de bază, nereprezentând astfel o remunerare reală a serviciului furnizat/activității prestate. În acest caz, se va asigura verificarea tuturor costurilor și veniturilor, în scopul stimulării eficienței și evitării creșterii artificiale a costurilor pe perioada de sustenabilitate a proiectului.

În această situație, proiectul va fi însoțit de analiza veniturilor ce pot fi generate prin proiect, raportat la costurile de investiții și operare. În plus, pentru proiectele prin care ulterior implementării acestora, se vor percepe taxe de vizitare, se demonstrează că acestea nu acoperă costurile de funcționare și nu reprezintă o remunerare reală pentru serviciile prestate.

- Rezultatele proiectelor, inclusiv infrastructura realizată prin proiect, utilizate atât pentru activități non-economice, cât și pentru activități economice, nu asigură o finanțare încrucișată a activității economice atât a solicitantului, cât și a proprietarului (dacă aceștia sunt diferiți), asigurată prin:
- Păstrarea unei contabilități separate a activității non-economice de cea economică, din punct de vedere operațional, legal și contabil, inclusiv a costurilor de capital aferente.
- Limitarea activității economice la maxim 20% din capacitatea anuală totală a infrastructurii, în cazul în care infrastructura, bunurile, capitalul fix și resursa umană sunt utilizate pentru ambele tipuri de activități și asigurarea faptului că aceste activități reprezintă activități auxiliare activității de bază, neeconomice.

În aceste situații, se va prezenta o declarație prin care își asumă separarea activităților, precum și o descriere a modului în care cele două activități sunt separate. De asemenea, se va asuma faptul că finanțarea publică acordată pentru activitățile neeconomice nu va putea fi utilizată pentru subvenționarea activităților economice. Declarația și analiza vor fi prezentate și pentru proprietar, în cazul în care aceștia sunt entități diferite.

Situațiile prezentate mai sus se bazează pe premisele că infrastructura realizată prin proiect / rezultatele proiectului sunt legate de obiectivele de protecție a biodiversității și nu reprezintă o infrastructură / rezultate exploatabile din punct de vedere economic care generează beneficii economice proprietarului/administratorului desemnați în mod transparent conform legislației în vigoare.

În situațiile în care niciuna dintre situațiile de mai sus nu este aplicabilă, existând susceptibilitatea prezenței ajutorului de stat, proiectele nu vor fi selectate la finanțare. Implicațiile privind incidența ajutorului de stat vor fi analizate de la caz la caz.

Contribuția la Pilonul european al drepturilor sociale:

În cadrul acestei investiții principiile Pilonului european al drepturilor sociale vor fi avute în vedere:

- Implicarea echilibrată a femeilor experte din domeniile de referință în procesele de actualizare a planurilor de management și de identificare a zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale, precum și asigurarea în etapele de consultare publică a condițiilor de reprezentare echilibrată de gen inclusiv în vederea promovării considerentelor referitoare la impactul prezervării biodiversității din perspectiva de gen (referire la principiul 2 al Pilonului);
- Identificarea de soluții viabile și sustenabile privind diminuarea posibilelor inechități pentru persoanele/gospodăriile vulnerabile care sunt cele mai dependente de suprafețele care cad sub incidența planurilor de management actualizate și a zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale identificate (referire la principiul 3 al Pilonului).

I4. Investiții integrate de reconstrucție ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă (Alocare - 245 mil. Euro)

Măsura vizează următoarele tipuri de lucrări:

I4.1. Eliminarea obstacolelor din cursurile de apă în scopul facilitării refacerii conectivității habitatelor și speciilor dependente de apă (Alocare 150 mil. euro)

Măsura vizează eliminarea obstacolelor din cursurile de apă în scopul facilitării refacerii conectivității habitatelor și speciilor dependente, dar și eliminarea sau, după caz, realizarea elementelor care contribuie la refacerea conectivității laterale a habitatelor și speciilor acvatice și dependente de apă, ambele intervenții fiind în conformitate cu prevederile planurilor de management ale ariilor naturale protejate, cu obiectivele de conservare dar și cu planurile de management la nivel bazinal.

Ca urmare a acestei subinvestiții, conectivitatea a 1 700 ha de habitate ripariene va fi refăcută.

Zonele de intervenție vor fi prioritizate și în funcție de rezultatele modelărilor realizate în cadrul proiectului Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor-Administrația Națională Apele Române cu sprijinul Băncii Mondiale de actualizare a planurilor de management al riscului la inundații (Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul apelor în scopul implementării etapelor a 2-a și a 3-a ale Ciclului II al Directivei Inundații – RO-FLOODS).

Investiția va fi implementată de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor prin Administrația Națională Apele Române și Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate în colaborare cu autorități locale și societate civilă.

Complementaritate:

Verificările de complementaritate vor viza prevenirea și evitarea suprapunerilor între lucrările de refacere a conectivității propuse spre finanțare în cadrul I4.1 din PNRR și lucrări de refacere a conectivității finanțate în cadrul POIM 2014 – 2020 sau planificate pentru PODD 2021 – 2027.

Complementaritatea va fi verificată printr-un protocol de colaborare care va fi încheiat între Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă lucrările propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Ajutor de stat:

Activitățile aferente acestei investiții nu reprezintă ajutor de stat deoarece rezultatele investiției, inclusiv infrastructura realizată, nu reprezintă o activitate economică, nefiind exploatate în scopuri comerciale.

Măsura de investiții vizează îndeplinirea atribuțiilor autorităților responsabile de conservarea naturii și a biodiversității.

Investițiile sunt tratate, din perspectiva ajutorului de stat, în cadrul Comunicării Comisiei Europene privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în secțiunea 2.6. Cultură și conservarea patrimoniului, inclusiv conservarea naturii și în Grila analitică relevantă.

În conformitate cu prevederile Comunicării menționate mai sus, activitățile legate de conservarea patrimoniului și a naturii nu reprezintă ajutor de stat în următoarele situații:

- Rezultatele proiectelor, inclusiv infrastructura realizată prin proiect, nu reprezintă o activitate economică, nefiind exploatată în scopuri comerciale, fapt demonstrat prin:

- Asigurarea accesibilității publicului larg la rezultatele activităților de conservare a naturii și biodiversității în mod gratuit, fără existența unui caracter neeconomic.
- În cazul în care se va percepe o contribuție monetară, împreună cu alte venituri realizate pe seama acestei activități/infrastructuri aceasta trebuie să acopere doar o fracție a costurilor reale de funcționare și să nu altereze natura non-economică a activității de bază, nereprezentând astfel o remunerare reală a serviciului furnizat/activității prestate. În acest caz, se va asigura verificarea tuturor costurilor și veniturilor, în scopul stimulării eficienței și evitării creșterii artificiale a costurilor pe perioada de sustenabilitate a proiectului.

În această situație, proiectul va fi însoțit de analiza veniturilor ce pot fi generate prin proiect, raportat la costurile de investiții și operare. În plus, pentru proiectele prin care ulterior implementării acestora, se vor percepe taxe de vizitare, se demonstrează că acestea nu acoperă costurile de funcționare și nu reprezintă o remunerare reală pentru serviciile prestate.

- Rezultatele proiectelor, inclusiv infrastructura realizată prin proiect, utilizate atât pentru activități non-economice, cât și pentru activități economice, nu asigură o finanțare încrucișată a activității economice atât a solicitantului, cât și a proprietarului (dacă aceștia sunt diferiți), asigurată prin:
- Păstrarea unei contabilități separate a activității non-economice de cea economică, din punct de vedere operațional, legal și contabil, inclusiv a costurilor de capital aferente.
- Limitarea activității economice la maxim 20% din capacitatea anuală totală a infrastructurii, în cazul în care infrastructura, bunurile, capitalul fix și resursa umană sunt utilizate pentru ambele tipuri de activități și asigurarea faptului că aceste activități reprezintă activități auxiliare activității de bază, neeconomice.

În aceste situații, se va prezenta o declarație prin care își asumă separarea activităților, precum și o descriere a modului în care cele două activități sunt separate. De asemenea, se va asuma faptul că finanțarea publică acordată pentru activitățile neeconomice nu va putea fi utilizată pentru subvenționarea activităților economice. Declarația și analiza vor fi prezentate și pentru proprietar, în cazul în care aceștia sunt entități diferite.

Situațiile prezentate mai sus se bazează pe premisele că infrastructura realizată prin proiect / rezultatele proiectului sunt legate de obiectivele de protecție a biodiversității și nu reprezintă o infrastructură / rezultate exploatabile din punct de vedere economic care generează beneficii economice proprietarului/administratorului desemnați în mod transparent conform legislației în vigoare.

În situațiile în care niciuna dintre situațiile de mai sus nu este aplicabilă, existând susceptibilitatea prezenței ajutorului de stat, proiectele nu vor fi selectate la finanțare.

Implicațiile privind incidența ajutorului de stat vor fi analizate de la caz la caz.

I4.2. Reconstrucția habitatelor de pajiști în ariile naturale protejate (Alocare - 35 mil. euro)

Măsura vizează habitate în care au fost identificate 26 de specii de nevertebrate Natura 2000, 5 amfibieni, 5 reptile, 20 de mamifere și 21 de plante. Dintre acestea, 21 de specii de nevertebrate, 2 reptile (*Testudo hermanni*, *Vipera ursinii*) și 13 specii de chiroptere sunt într-o stare de conservare nefavorabilă. Lipsa managementului pajiștilor a condus la declanșarea proceselor de regenerare naturală a acestora (au fost invadate de specii de arbori și arbuști sau specii invazive), pentru o parte dintre ele acest proces fiind ireversibil.

Ca urmare a acestei subinvestiții, cel puțin 2 800 ha de habitate de pajiști vor fi refăcute din punct de vedere ecologic.

Măsura va fi implementată de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării și Agenția Națională pentru Aree Naturale Protejate .

Investițiile vor fi implementate cu sprijinul instituțiilor publice locale în cadrul unor parteneriate între diverse entități de drept public și privat.

Complementaritate:

Verificările de complementaritate vor viza prevenirea și evitarea suprapunerilor între lucrările de refacere a habitatelor de pajiști propuse spre finanțare în cadrul investiției I4.2 din PNRR și lucrări de refacere a conectivității finanțate în cadrul POIM 2014 – 2020 sau planificate pentru PODD 2021 – 2027.

Complementaritatea va fi verificată printr-un protocol de colaborare care va fi încheiat între Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă lucrările propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Ajutor de stat:

Activitățile aferente acestei investiții nu reprezintă ajutor de stat deoarece rezultatele investiției, inclusiv infrastructura realizată, nu reprezintă o activitate economică, nefiind exploatate în scopuri comerciale.

Măsura de investiții vizează îndeplinirea atribuțiilor autorităților responsabile de conservarea naturii și a biodiversității.

Investițiile sunt tratate, din perspectiva ajutorului de stat, în cadrul Comunicării Comisiei Europene privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în secțiunea 2.6. Cultură și conservarea patrimoniului, inclusiv conservarea naturii și în Grila analitică relevantă.

În conformitate cu prevederile Comunicării menționate mai sus, activitățile legate de conservarea patrimoniului și a naturii nu reprezintă ajutor de stat în următoarele situații:

- Rezultatele proiectelor, inclusiv infrastructura realizată prin proiect, nu reprezintă o activitate economică, nefiind exploatată în scopuri comerciale , fapt demonstrat prin:
- Asigurarea accesibilității publicului larg la rezultatele activităților de conservare a naturii și biodiversității în mod gratuit, fără existența unui caracter neeconomic.
- În cazul în care se va percepe o contribuție monetară, împreună cu alte venituri realizate pe seama acestei activități/infrastructuri aceasta trebuie să acopere doar o fracție a costurilor reale de funcționare și să nu altereze natura non-economică a activității de bază, nereprezentând astfel o remunerare reală a serviciului furnizat/activității prestate. În acest caz, se va asigura verificarea tuturor costurilor și veniturilor, în scopul stimulării eficienței și evitării creșterii artificiale a costurilor pe perioada de sustenabilitate a proiectului.

În această situație, proiectul va fi însoțit de analiza veniturilor ce pot fi generate prin proiect, raportat la costurile de investiții și operare. În plus, pentru proiectele prin care ulterior implementării acestora, se vor percepe taxe de vizitare, se demonstrează că acestea nu acoperă costurile de funcționare și nu reprezintă o remunerare reală pentru serviciile prestate.

- Rezultatele proiectelor, inclusiv infrastructura realizată prin proiect, utilizate atât pentru activități non-economice, cât și pentru activități economice, nu asigură o finanțare încrucișată a activității economice atât a solicitantului, cât și a proprietarului (dacă aceștia sunt diferiți), asigurată prin:
- Păstrarea unei contabilități separate a activității non-economice de cea economică, din punct de vedere operațional, legal și contabil, inclusiv a costurilor de capital aferente.
- Limitarea activității economice la maxim 20% din capacitatea anuală totală a infrastructurii, în cazul în care infrastructura, bunurile, capitalul fix și resursa umană sunt utilizate pentru ambele tipuri de activități și asigurarea faptului că aceste activități reprezintă activități auxiliare activității de bază, neeconomice.

În aceste situații, se va prezenta o declarație prin care își asumă separarea activităților, precum și o descriere a modului în care cele două activități sunt separate. De asemenea, se va asuma faptul că finanțarea publică acordată pentru activitățile neeconomice nu va putea fi utilizată pentru subvenționarea activităților economice. Declarația și analiza vor fi prezentate și pentru proprietar, în cazul în care aceștia sunt entități diferite.

Situațiile prezentate mai sus se bazează pe premisele că infrastructura realizată prin proiect / rezultatele proiectului sunt legate de obiectivele de protecție a biodiversității și nu reprezintă o infrastructură / rezultate exploatabile din punct de vedere economic care generează beneficii economice proprietarului/administratorului desemnați în mod transparent conform legislației în vigoare.

În situațiile în care niciuna dintre situațiile de mai sus nu este aplicabilă, existând susceptibilitatea prezenței ajutorului de stat, proiectele nu vor fi selectate la finanțare.

Implicațiile privind incidența ajutorului de stat vor fi analizate de la caz la caz.

I4.3. Decolmatarea lacurilor Uzlina și Fortuna din Delta Dunării pentru reducerea eutrofizării și menținerea diversității biologice (Alocare - 35 mil. euro)

Măsura vizează reducerea efectelor negative ale perioadelor secetoase și îmbunătățirea condițiilor necesare pentru conservarea biodiversității prin regularizarea nivelului apei în cele 2 lacuri. Acțiunile ce se impun sunt cele de proiectare și realizare a profilului optim al limitelor lacurilor, decolmatare, consolidarea malurilor prin utilizarea materialului rezultat în urma decolmatării cu fixarea acestuia fără utilizarea materialelor de tip beton, lucrări de întreținere, tăieri pentru regenerare a vegetației și arborilor din perimetru, îndepărtarea masei lemnoase și a plaurilor ce obturează circulația apei și induc sedimentare - activități condiționate de monitorizarea speciilor și habitatelor din areal și lucrări de decolmatare de mică amploare a canalelor adiacente pentru restabilirea circulației optime a apei.

Ca urmare a acestei subinvestiții, cel puțin 100 ha de suprafețe de lacuri vor fi beneficiat de lucrări de îndepărtare a plantelor acvatice, pe baza studiului de fezabilitate actualizat.

Măsura va fi implementată de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării, ce vor gestiona finanțarea ținând cont de studiile în bază cărora s-a stabilit valoarea de investiție și de avizul Consiliului interministerial de avizare a lucrărilor publice de interes național și locuințe nr. 24/08.10.2018.

Investițiile vor fi implementate cu prioritate prin implicarea factorilor locali și regionali, respectiv cu sprijinul ONG-urilor de profil, în cadrul unor parteneriate între diverse entități de drept public și privat.

Complementaritate:

Verificările de complementaritate vor viza prevenirea și evitarea suprapunerilor între lucrările de decolmatare propuse spre finanțare în cadrul I4.3 din PNRR și lucrări de acest tip finanțate în cadrul POIM 2014 – 2020 sau planificate pentru PODD 2021 – 2027.

Complementaritatea va fi verificată printr-un protocol de colaborare care va fi încheiat între Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă lucrările propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Ajutor de stat:

Acțiunile de decolmatare pentru reducerea eutrofizării și menținerea diversității biologice fac parte din atribuțiile exercitate de o autoritate publică și nu reprezintă ajutor de stat cu respectarea condițiilor de mai jos.

Investițiile sunt tratate, din perspectiva ajutorului de stat, în cadrul Comunicării Comisiei Europene privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în secțiunea 2.6. Cultură și conservarea patrimoniului, inclusiv conservarea naturii și în Grila analitică relevantă.

În conformitate cu prevederile Comunicării menționate mai sus, activitățile legate de conservarea patrimoniului și a naturii nu reprezintă ajutor de stat în următoarele situații:

- Rezultatele proiectelor, inclusiv infrastructura realizată prin proiect, nu reprezintă o activitate economică, nefiind exploatată în scopuri comerciale, fapt demonstrat prin:
- Asigurarea accesibilității publicului larg la rezultatele activităților de conservare a naturii și biodiversității în mod gratuit, fără existența unui caracter neeconomic.
- În cazul în care se va percepe o contribuție monetară, împreună cu alte venituri realizate pe seama acestei activități/infrastructuri aceasta trebuie să acopere doar o fracție a costurilor reale de funcționare și să nu altereze natura non-economică a activității de bază, nereprezentând astfel o remunerare reală a serviciului furnizat/activității prestate. În acest caz, se va asigura verificarea tuturor costurilor și veniturilor, în scopul stimulării eficienței și evitării creșterii artificiale a costurilor pe perioada de sustenabilitate a proiectului.

În această situație, proiectul va fi însoțit de analiza veniturilor ce pot fi generate prin proiect, raportat la costurile de investiții și operare. În plus, pentru proiectele prin care ulterior implementării acestora, se vor percepe taxe de vizitare, se demonstrează că acestea nu acoperă costurile de funcționare și nu reprezintă o remunerare reală pentru serviciile prestate.

- Rezultatele proiectelor, inclusiv infrastructura realizată prin proiect, utilizate atât pentru activități non-economice, cât și pentru activități economice, nu asigură o finanțare încrucișată a activității economice atât a solicitantului, cât și a proprietarului (dacă aceștia sunt diferiți), asigurată prin:
- Păstrarea unei contabilități separate a activității non-economice de cea economică, din punct de vedere operațional, legal și contabil, inclusiv a costurilor de capital aferente.
- Limitarea activității economice la maxim 20% din capacitatea anuală totală a infrastructurii, în cazul în care infrastructura, bunurile, capitalul fix și resursa umană sunt utilizate pentru ambele tipuri de activități și asigurarea faptului că aceste activități reprezintă activități auxiliare activității de bază, neeconomice.

În aceste situații, se va prezenta o declarație prin care își asumă separarea activităților, precum și o descriere a modului în care cele două activități sunt separate. De asemenea, se va asuma faptul că finanțarea publică acordată pentru activitățile neeconomice nu va putea fi utilizată pentru subvenționarea activităților economice. Declarația și analiza vor fi prezentate și pentru proprietar, în cazul în care aceștia sunt entități diferite.

Situațiile prezentate mai sus se bazează pe premisele că infrastructura realizată prin proiect / rezultatele proiectului sunt legate de obiectivele de protecție a biodiversității și nu reprezintă o infrastructură / rezultate exploatabile din punct de vedere economic care generează beneficii economice proprietarului/administratorului desemnați în mod transparent conform legislației în vigoare.

În situațiile în care niciuna dintre situațiile de mai sus nu este aplicabilă, existând susceptibilitatea prezenței ajutorului de stat, proiectele nu vor fi selectate la finanțare.

Implicațiile privind incidența ajutorului de stat vor fi analizate de la caz la caz.

I4.4. Implementarea unui sistem de monitorizare a sturionilor sălbatici de-a lungul Dunării de Jos (Alocare - 10 mil. euro)

Măsura vizează implementarea unui sistem de luptă împotriva braconajului în acord cu ținta "zero-toleranță pescuit ilegal" setată de CE în European Green Deal și a efectelor schimbărilor climatice ce afectează populația de sturioni. Sturionii sălbatici vor fi marcați cu emițătoare ultrasonice cu o rază de 1500 km.

Ca urmare a acestei subinvestiții, o rețea de monitorizare, comunicare și transmitere de date privind sturionii sălbatici va fi operaționalizată până în Q3 2024. Se preconizează că această subinvestiție nu prejudiciază în mod semnificativ obiectivele de mediu în sensul art. 17 din Regulamentul (UE) 2020/852, ținând seama de descrierea măsurii și de etapele de atenuare prevăzute în planul de redresare și reziliență în conformitate cu Orientările tehnice DNSH (2021/C58/01). În special, vehiculele care urmează să fie achiziționate trebuie să aibă emisii specifice de CO₂, astfel cum sunt definite la articolul 3 alin. (1) litera (h) din Regulamentul (UE) 2019/631, mai mici de 50gCO₂/km. Navele de transport de mărfuri care urmează să fie achiziționate trebuie să corespundă celor mai bune tehnologii disponibile din punctul de vedere al respectării mediului.

Componenta digitală a investiției se ridică la 7,16 mil. euro.

Măsura va fi implementată de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Institutul Național de Cercetare Dezvoltare pentru Protecția Mediului și Agenția Națională pentru Aree Naturale Protejate, care vor gestiona finanțarea în baza Ordinul nr. 85/662/2021 privind măsurile de refacere și conservare a populațiilor de sturioni din habitatele piscicole naturale.

Investițiile vor fi implementate cu sprijinul Agenției Naționale pentru Pescuit și Acvacultură, Universitatea Politehnică din București, Universitatea *Dunărea de Jos* din Galați și a factorilor regionali în cadrul unor parteneriate între diverse entități de drept public și privat.

Complementaritate:

Verificările de complementaritate vor viza prevenirea și evitarea suprapunerilor între măsurile de conservare propuse spre finanțare în cadrul investiției I4.4 din PNRR și lucrări de acest tip finanțate în cadrul POIM 2014 – 2020 sau planificate pentru PODD 2021 – 2027.

Complementaritatea va fi verificată printr-un protocol de colaborare care va fi încheiat între Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă lucrările propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Ajutor de stat:

Măsura de investiții vizează îndeplinirea atribuțiilor autorităților responsabile de conservarea naturii și a biodiversității.

Investițiile sunt tratate, din perspectiva ajutorului de stat, în cadrul Comunicării Comisiei Europene privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în secțiunea 2.6. Cultură și conservarea patrimoniului, inclusiv conservarea naturii și în Grila analitică relevantă.

În conformitate cu prevederile Comunicării menționate mai sus, activitățile legate de conservarea patrimoniului și a naturii nu reprezintă ajutor de stat în următoarele situații:

- Rezultatele proiectelor, inclusiv infrastructura realizată prin proiect, nu reprezintă o activitate economică, nefiind exploatată în scopuri comerciale, fapt demonstrat prin:
- Asigurarea accesibilității publicului larg la rezultatele activităților de conservare a naturii și biodiversității în mod gratuit, fără existența unui caracter neeconomic.
- În cazul în care se va percepe o contribuție monetară, împreună cu alte venituri realizate pe seama acestei activități/infrastructuri aceasta trebuie să acopere doar o fracție a costurilor reale de funcționare și să nu altereze natura non-economică a activității de bază, nereprezentând astfel o remunerare reală a serviciului furnizat/activității prestate. În acest caz, se va asigura verificarea tuturor costurilor și veniturilor, în scopul stimulării eficienței și evitării creșterii artificiale a costurilor pe perioada de sustenabilitate a proiectului.

În această situație, proiectul va fi însoțit de analiza veniturilor ce pot fi generate prin proiect, raportat la costurile de investiții și operare. În plus, pentru proiectele prin care ulterior implementării acestora, se vor percepe taxe de vizitare, se demonstrează că acestea nu acoperă costurile de funcționare și nu reprezintă o remunerare reală pentru serviciile prestate.

- Rezultatele proiectelor, inclusiv infrastructura realizată prin proiect, utilizate atât pentru activități non-economice, cât și pentru activități economice, nu asigură o finanțare încrucișată a activității economice atât a solicitantului, cât și a proprietarului (dacă aceștia sunt diferiți), asigurată prin:
- Păstrarea unei contabilități separate a activității non-economice de cea economică, din punct de vedere operațional, legal și contabil, inclusiv a costurilor de capital aferente.
- Limitarea activității economice la maxim 20% din capacitatea anuală totală a infrastructurii, în cazul în care infrastructura, bunurile, capitalul fix și resursa umană sunt utilizate pentru ambele tipuri de activități și asigurarea faptului că aceste activități reprezintă activități auxiliare activității de bază, neeconomice.

În aceste situații, se va prezenta o declarație prin care își asumă separarea activităților, precum și o descriere a modului în care cele două activități sunt separate. De asemenea, se va asuma faptul că finanțarea publică acordată pentru activitățile neeconomice nu va putea fi utilizată pentru subvenționarea activităților economice. Declarația și analiza vor fi prezentate și pentru proprietar, în cazul în care aceștia sunt entități diferite.

Situațiile prezentate mai sus se bazează pe premisele că infrastructura realizată prin proiect / rezultatele proiectului sunt legate de obiectivele de protecție a biodiversității și nu reprezintă o infrastructură /

rezultate exploatabile din punct de vedere economic care generează beneficii economice proprietarului/administratorului desemnați în mod transparent conform legislației în vigoare.

În situațiile în care niciuna dintre situațiile de mai sus nu este aplicabilă, existând susceptibilitatea prezenței ajutorului de stat, proiectele nu vor fi selectate la finanțare. Implicațiile privind incidența ajutorului de stat vor fi analizate de la caz la caz.

I4.5 Reconfigurarea infrastructurii publice de acces și vizitare a Deltei Dunării pentru reducerea presiunii turismului asupra habitatelor și speciilor (Alocare - 15 mil. euro)

Măsura vizează reducerea presiunii asupra habitatelor naturale supra-utilizate în prezent prin identificarea și crearea de trasee alternative și corespunzător semnalizate care să orienteze vizitatorii spre utilizarea mijloacelor de transport tradiționale și ecologice.

Ca măsură de creștere a gradului de protecție și conservare a biodiversității, investiția își propune difuzarea controlată și monitorizarea fluxurilor de turiști către o rețea formată din 10 centre de vizitare cărora le sunt asociate 40 de puncte de observație corespunzător amenajate și dotate pentru necesitățile tuturor categoriilor de vizitatori.

Locațiile centrelor de vizitare vor fi stabilite prin raportare la analiza și măsurile din Planul de management al Rezervației Biosferei Delta Dunării, document strategic aflat în curs de revizuire și planificat a fi adoptat în Q4 2022. Investiția răspunde nevoilor identificate în Planul de management al Rezervației Biosferei Delta Dunării, documentul oficial prin care se reglementează desfășurarea tuturor activităților de pe cuprinsul acestei arii naturale protejate, precum și din vecinătatea ei. Planul de management are la bază informația științifică existentă despre valorile naturale ale Rezervației la data întocmirii planului, reglementările legislației în domeniu precum și consultarea factorilor implicați sau interesați în stabilirea măsurilor de management necesare pentru realizarea obiectivului general al Rezervației.

Rețeaua acestei infrastructuri va fi realizată într-un mod unitar, cu design și materiale locale, dar și cu tehnologii eco pentru vehicule eco și servicii pentru vizitatori.

Rețeaua infrastructurii de vizitare va fi conectată cu sistemul de mobilitate ecologică, în funcție de specificul fiecărei zone - ambarcațiuni cu vâsle, biciclete, vehicule electrice și va conduce către zonele de observare a habitatelor naturale;

Rețeaua vine cu un aport de complementaritate în monitorizarea traficului în Delta, managementul deșeurilor și pentru infrastructura de încărcare electrică, făcând posibilă tranziția către motoarele electrice în întreaga regiune.

Investiția va fi implementată de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor prin Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării în colaborare cu autorități locale și organizații civice.

Complementaritate:

Verificările de complementaritate vor viza prevenirea și evitarea suprapunerilor între măsurile de conservare propuse spre finanțare în cadrul investiției I4.5 din PNRR și lucrări de acest tip finanțate în cadrul POIM 2014 – 2020 sau planificate pentru PODD 2021 – 2027.

Complementaritatea va fi verificată printr-un protocol de colaborare care va fi încheiat între Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă lucrările propuse

au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Ajutor de stat:

Măsura de investiții vizează îndeplinirea atribuțiilor autorităților responsabile de conservarea naturii și a biodiversității.

Investițiile sunt tratate, din perspectiva ajutorului de stat, în cadrul Comunicării Comisiei Europene privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în secțiunea 2.6. Cultură și conservarea patrimoniului, inclusiv conservarea naturii și în Grila analitică relevantă.

În conformitate cu prevederile Comunicării menționate mai sus, activitățile legate de conservarea patrimoniului și a naturii nu reprezintă ajutor de stat în următoarele situații:

- Rezultatele proiectelor, inclusiv infrastructura realizată prin proiect, nu reprezintă o activitate economică, nefiind exploatată în scopuri comerciale, fapt demonstrat prin:
- Asigurarea accesibilității publicului larg la rezultatele activităților de conservare a naturii și biodiversității în mod gratuit, fără existența unui caracter neeconomic.
- În cazul în care se va percepe o contribuție monetară, împreună cu alte venituri realizate pe seama acestei activități/infrastructuri aceasta trebuie să acopere doar o fracție a costurilor reale de funcționare și să nu altereze natura non-economică a activității de bază, nereprezentând astfel o remunerare reală a serviciului furnizat/activității prestate. În acest caz, se va asigura verificarea tuturor costurilor și veniturilor, în scopul stimulării eficienței și evitării creșterii artificiale a costurilor pe perioada de sustenabilitate a proiectului.

În această situație, proiectul va fi însoțit de analiza veniturilor ce pot fi generate prin proiect, raportat la costurile de investiții și operare. În plus, pentru proiectele prin care ulterior implementării acestora, se vor percepe taxe de vizitare, se demonstrează că acestea nu acoperă costurile de funcționare și nu reprezintă o remunerare reală pentru serviciile prestate.

- Rezultatele proiectelor, inclusiv infrastructura realizată prin proiect, utilizate atât pentru activități non-economice, cât și pentru activități economice, nu asigură o finanțare încrucișată a activității economice atât a solicitantului, cât și a proprietarului (dacă aceștia sunt diferiți), asigurată prin:
- Păstrarea unei contabilități separate a activității non-economice de cea economică, din punct de vedere operațional, legal și contabil, inclusiv a costurilor de capital aferente.
- Limitarea activității economice la maxim 20% din capacitatea anuală totală a infrastructurii, în cazul în care infrastructura, bunurile, capitalul fix și resursa umană sunt utilizate pentru ambele tipuri de activități și asigurarea faptului că aceste activități reprezintă activități auxiliare activității de bază, neeconomice.

În aceste situații, se va prezenta o declarație prin care își asumă separarea activităților, precum și o descriere a modului în care cele două activități sunt separate. De asemenea, se va asuma faptul că finanțarea publică acordată pentru activitățile neeconomice nu va putea fi utilizată pentru subvenționarea activităților economice. Declarația și analiza vor fi prezentate și pentru proprietar, în cazul în care aceștia sunt entități diferite.

Situațiile prezentate mai sus se bazează pe premisele că infrastructura realizată prin proiect / rezultatele proiectului sunt legate de obiectivele de protecție a biodiversității și nu reprezintă o infrastructură / rezultate exploatabile din punct de vedere economic care generează beneficii economice proprietarului/administratorului desemnați în mod transparent conform legislației în vigoare.

În situațiile în care niciuna dintre situațiile de mai sus nu este aplicabilă, existând susceptibilitatea prezenței ajutorului de stat, proiectele nu vor fi selectate la finanțare. Implicațiile privind incidența ajutorului de stat vor fi analizate de la caz la caz.

Contribuția la Pilonul European al drepturilor sociale:

În cadrul acestei investiții principiile Pilonului european al drepturilor sociale vor fi avute în vedere:

- Implicarea echilibrată a femeilor experte din domeniile de referință specifice celor cinci tipuri de investiții integrate, precum și asigurarea în etapele de consultare publică a condițiilor de reprezentare echilibrată de gen inclusiv în vederea promovării considerentelor referitoare la perspectiva de gen în cazul celor cinci tipuri de investiții integrate (referire la principiul 2 al Pilonului);
- Identificarea de soluții viabile și sustenabile privind diminuarea posibilelor inechități pentru persoanele/gospodăriile vulnerabile care sunt cele mai dependente de suprafețele sau resursele care sunt vizate de cele cinci tipuri de investiții integrate (referire la principiul 3 al Pilonului).

I5. – Sisteme integrate de reducere a riscurilor generate de viituri torențiale în bazinele forestiere expuse unor astfel de fenomene (Alocare - 22 mil. euro)

Programul de corectare a torenților are obiectivul de reducere a riscului de inundații în vederea protejării persoanelor, infrastructurii și obiectivelor socio-economice localizate în zonele de risc, precum și obiectivul de protejare a mediului și biodiversității prin măsuri ecologice relevante, în special cele privind asigurarea migrației peștilor și asigurarea debitului ecologic.

Lucrările de corectare a torenților constau în intervenții pe albiile pâraielor aflate în fondul forestier național sau pe cursuri de apă nepermanente.

Prin ansamblul de lucrări propus nu se intervine asupra cantității de apă sau asupra volumului deversat la o ploaie extraordinară, ci asupra turbidității prin retenția de aluviuni și alte corpuri solide antrenate de viitură, respectiv asupra vitezei de curgere, prin atenuarea pantei longitudinale. Astfel amploarea fenomenului torențial în aval, cât și în fondul forestier va fi mai redusă ca amploare.

De asemenea, lucrările nu vor conduce la fragmentarea de habitate. La lucrările transversale, cu înălțimi de peste 0,4m sunt prevăzute facilități de migrare a faunei piscicole (scări de pești). Pe aterisamentele formate în amonte se instalează vegetație erbacee, vegetație arborescentă și care formează microclimate favorabile dezvoltării multor specii din zonă, etc.

Investiția se va realiza în două etape:

(1) adoptarea conceptului de proiect pentru lucrările de modernizare a protecției împotriva inundațiilor, care va include:

- (i) refacerea a cel puțin 6 structuri deteriorate de reținere a aluviunilor pentru a instala măsuri longitudinale (scări de pești și debit ecologic);
- (ii) construirea a cel puțin 30 de construcții aluvionare noi, inclusiv scări de pești și debit ecologic, cu o înălțime maximă de 5 m;
- (iii) refacerea a cel puțin 4 ha de teren prin reîmpădurire, plivire sau construire de garduri de vegetație; și
- (iv) restaurarea a cel puțin 30 km de albi torențiale.

Implementarea acestei etape se va finaliza până în Q1 2023.

(2) finalizarea modernizării lucrărilor de protecție împotriva inundațiilor pe baza conceptului de proiect adoptat conform punctului 1 de mai sus. Implementarea acestei etape se va finaliza până la 30 iunie 2026.

Programul va fi implementat cu respectarea următoarelor cerințe:

- Conformitatea cu prevederile Strategiei naționale de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung, precum și cu prevederile Planului de Management al Riscului la Inundații aplicabil (în funcție de Administrația Bazinală responsabilă) care asigură conformitatea cu Directiva Inundații (2007/60/EC);
- Conformitatea cu prevederile Planurilor de Management actualizate ale Bazinelor Hidrografice care asigură conformitatea cu Directiva Cadru Apă (Directiva 2000/60/EC - DCA) transpusă în legislația națională prin Legea Apelor (Legea 107/1996 cu modificările și completările ulterioare);
- Lucrările nu vor deteriora starea ecologică /potențialul ecologic a/al corpurilor de apă și nu vor împiedica îmbunătățirea stării ecologice/potențialului ecologic cu luarea în considerare a efectelor schimbărilor climatice;
- Prin excepție de la cerința de mai sus, în cazul în care investițiile propuse în cadrul proiectului pot deteriora starea ecologică/potențialul ecologic ca urmare a modificărilor de natură hidromorfologică a corpurilor de apă sau pot conduce la deteriorarea stării / potențialului ecologic, se va demonstra că proiectul de investiții îndeplinește cumulativ condițiile stabilite la articolul 4.7 din DCA, respectiv articolul 2.7 din Legea Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, prin luarea în considerare a următoarele aspecte:
 - se vor lua toate măsurile posibile pentru a atenua impactul negativ asupra stării corpului de apă;
 - se va analiza dacă motivele care stau la baza acestor modificări sunt de interes public major și / sau beneficiile aduse mediului și societății de realizare a obiectivelor (stabilite la paragraful 1 al articolului 4 din DCA) sunt depășite de beneficiile noilor modificări sau schimbări pentru sănătatea umană, pentru menținerea securității umane sau pentru dezvoltarea durabilă;
 - beneficiile care sunt înregistrate ca urmare a acestor modificări sau schimbări aduse corpului de apă nu pot fi atinse, prin alte mijloace (opțiune superioară din punct de vedere al protecției mediului), din motive care țin de fezabilitatea tehnică sau din cauza aspecte de natură financiară.
- În cadrul analizei de opțiuni la nivel de proiect, pentru opțiunea selectată, se va demonstra că au fost luate în considerare opțiuni alternative care sunt superioare din punct de vedere al stării apelor, precum și impactul cumulat cu alte proiecte de pe corpurile de apă, respectiv din bazinul hidrografic;
- Asigurarea, dacă este necesar, a conectivității longitudinale (scări de pești, by-pass-uri), asigurarea debitelor ecologice pe cursurile de apă, precum și re-instalarea naturală a vegetației sau prin plantare.
- Lucrările nu vor fi realizate în ariile naturale protejate (Natura 2000).

Orice măsură identificată în cadrul evaluării în temeiul Directivei 2000/60/CE (Directiva-cadru privind apa) ca fiind necesară pentru a asigura conformitatea cu Orientările tehnice privind aplicarea principiului de „a nu prejudicia în mod semnificativ” (2021/C58/01) va fi integrată în conceptul de proiect și va fi respectată cu strictețe în toate etapele de construcție, modernizare, exploatare și dezafectare. Se va evita deteriorarea stării ecologice a corpurilor de apă afectate și măsura nu va împiedica îmbunătățirea stării ecologice sau a potențialului ecologic al corpurilor de apă afectate.

Investiția va fi derulată de Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor în colaborare cu Regia Națională a Pădurilor - Romsilva, iar beneficiarii potențiali ai acesteia sunt RNP - Romsilva și proprietarii / administratorii de păduri.

Complementaritate:

Verificările de complementaritate vor viza prevenirea și evitarea suprapunerilor între măsurile de corectare a torenților propuse spre finanțare în cadrul investiției I5. din PNRR și lucrări de acest tip finanțate în cadrul POIM 2014 – 2020 sau planificate pentru PODD 2021 – 2027.

Complementaritatea va fi verificată printr-un protocol de colaborare care va fi încheiat între Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă lucrările propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Ajutor de stat:

Acțiunile de reducere a impactului viiturilor torențiale fac parte din atribuțiile exercitate de o autoritate publică și nu implică elemente de ajutor de stat deoarece acțiunile autorității publice de prevenire a inundațiilor nu favorizează entități care derulează activități economice. Investiția are un efect de protecție egală și nediscriminatorie persoanelor, infrastructurii și obiectivelor socio-economice publice sau private, în egală măsură, localizate în zonele de risc la inundații. De asemenea, infrastructura rezultată prin proiect nu va fi exploatată în niciun scop comercial de către proprietarul pădurii în care este localizată investiția.

Contribuția la Pilonul european al drepturilor sociale

În cadrul acestei investiții principiile Pilonului european al drepturilor sociale vor fi avute în vedere:

- Implicarea echilibrată a femeilor experte în corectarea torenților, precum și asigurarea în etapele de consultare publică a condițiilor de reprezentare echilibrată de gen în vederea promovării considerentelor referitoare la perspectiva de gen privind corectarea torenților (referire la principiul 2 al Pilonului);
- Identificarea de soluții viabile și sustenabile privind diminuarea posibilelor inechități pentru persoanele/gospodăriile vulnerabile care sunt cele mai dependente de suprafețele sau resursele care sunt vizate de corectarea torenților (referire la principiul 3 al Pilonului).

Buget

Alocarea totală a componentei *Împădurim România și protejăm biodiversitatea* este de 1.173 mil. euro din care 68% adresează nevoile de reformă și investiții din sectorul managementului forestier, iar 32% nevoilor corespondente din domeniul biodiversității.

Alocarea de 730 de mil. de euro pentru activitățile de împădurire a fost determinată prin raportare la costuri standard/ ha împădurit conform mediilor rezultate din proiectele de împădurire din cadrul PNS 2014-2020, luându-se în calcul și cheltuielile cu identificarea și cadastrarea terenurilor, evidențierea acestora într-o baza de date, etc.

În ceea ce privește componenta de biodiversitate, referința pentru majoritatea costurilor este reprezentată de proiectele similare implementate de către Agenția Națională pentru Aree Naturale Protejate sau de către alți solicitanți eligibili de finanțare în cadrul POIM 2014 – 2020.

Din alocarea de 120 de mil. de euro pentru actualizarea planurilor de management pentru ariile naturale protejate, un procent de 10% va fi utilizat pentru consolidarea capacității tehnice a Agenției Naționale pentru Aree Naturale Protejate de monitorizare, colectare, analiză și gestionare date aferente ariilor naturale protejate. Dotările finanțate prin PNRR vor fi complementare celor finanțate prin POIM 2014 – 2020 și vor fi evidențiate în cadrul unui plan integrat de înzestrare tehnică a Agenției Naționale pentru Aree Naturale Protejate și a structurilor sale teritoriale corelat cu necesarul de resursă umană pentru activitatea de actualizarea planurilor de management.

În ceea ce privește alocarea de 150 mil. euro pentru refacerea conectivității habitatelor și speciilor dependente de apă, alocarea reflectă tipologia și mărimea țințelor propuse prin analogie și extrapolare cu costurile lucrărilor de mică anvergură realizate în diferite bazine hidrografice. Astfel din analiza implementărilor anterioare rezultă o foarte mare eterogenitate la nivelul cost/unitate de suprafață dată fiind o foarte mare variabilitate a tipologiei de reconstrucție ecologică, dependentă și de rezultatele studiilor de determinare a gradului de afectare a habitatelor și speciilor.